

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pastorale Missionariorvm

Verjuys, Jean-Baptiste

Antverpiæ, 1682

2. An libri hæreticorum sint prohibiti sub pœnæ Excommunicationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41565

Nec refert quod non prohibeantur libri Gentilium, & Judæorum, illi enim non amplius multum nocivi sunt, cum passim omnes ipsorum errores abominentur.

ARTICULUS II.

An libri hæreticorum sint prohibiti sub pœnâ excommunicationis.

PRima prohibitio lectionis librorum hæreticorum facta fuit à Julio III. Quia licet plures prohibitiones ipsam præcefferint tam in Conciliis quàm ab aliquibus Pontificibus, numquam tamen generaliter, sed tantùm quoad libros aliquorum hæreticorum. Julius autem III. generali lege lectionem librorum quorumcumque hæreticorum prohibuit, quod idem fecerunt post ipsum Paulus IV. Pius IV. & alij subsequentes. Præcipuè à tempore quo dari coepit Bulla Cœnæ.

Duplex autem hoc tempore est prohibitio; una quæ est in dictâ Bullâ Cœnæ; quæ sic appellatur quia quotannis in die Cœnæ Domini renovatur, & hæc habet Excommunicationem reservatam Pontifici. Altera quæ habetur in indice librorum prohibitorum; quæ quidem imponit Excommunicationem ipsam transgredientibus,

dientibus, non tamen reservatam Pontifici. Ac proinde qui legit libros hæreticos sine licentiâ, in duplicem incidit Excommunicationem, & ab unâ absolvi potest à quolibet confessario; non tamen ab alterâ. Absolutus tamen ab illâ quæ est reservata Pontifici, est consequenter absolutus ab alterâ, non tamen è contra. Fieri etiam potest quod quis incidat in Excommunicationem indicis, quia non tantùm prohibet libros hæreticos, sed etiam alios; & quod non incidat in Excommunicationem Bullæ Cœnæ, quæ non nisi libros hæreticos prohibet.

Ut autem sciatur quomodo Bulla Cœnæ incuratur, præmittenda sunt verba Bullæ quoad hanc prohibitionem: *Ac eorundem, scilicet hæreticorum, libros hæresim continentem, vel de Religione tractantes, sine auctoritate nostrâ & sedis Apostolica scienter legentes, aut retinentes, imprimentes, seu quomodolibet defendentes, ex quâvis causâ, publicè vel occultè quovis ingenio & colore.* Supple, Excommunicamus; quod præmissum erat.

In quibus involvuntur quatuor quæ requiruntur ut quis Excommunicationem illam incurrat. 1. Ut sint libri hæreticorum. 2. Ut contineant hæresim, aut de Religione tractent. 3. Ut scienter legantur, retineantur, imprimantur aut defendantur. 4. Sine auctoritate, seu licentiâ summi Pontificis.

Defectu 1. Conditionis non incurrunt illam Excommunicationem legentes libros Ethnicorum,

corum, aut Judæorum, aut etiam Catholicorum continentes errores; quia illi non sunt libri hæreticorum. Debet etiam constare Auctorem libri esse hæreticum, non tamen ad hunc finem necesse est quod sit nominatim denunciatus.

Defectu 2. Non sunt prohibiti sub eadem pœnâ libri hæreticorum qui non continent hæresim, aut qui de Religione non tractant; alterutrum enim requiritur. Sed hoc posset durum videri, quia si nihil mali contineat liber, quid refert quod scribat de Religione? Aut si in odium hæresis prohibeatur, quia Auctor est hæreticus; cur non similiter prohibentur libri qui non tractant de Religione, nec continent hæreses, Auctores tamen sunt hæretici? Resp. odium hæresis seu Auctoris hæretici maximè locum habere quando scribit de Religione, in qua erravit & à fide defecit, licet in aliquo suo opere, errorem non expresserit, est tamen semper suspectus in illa materia.

Defectu 3. non includuntur qui laborant ignorantia juris aut facti, etiam crassâ, imo & affectatâ, nisi fortè adeo sit temeraria ut moraliter scientia reputetur. Ita Sanchez l. 2. mor. c. 10. n. 38. Lugo de fide disp. 21. n. 104. Pelizar. tom. 2. tract. 6. c. 5. n. 15. Ratio autem est, quia quotiescumque pœna legis imponitur sub his vel similibus verbis. *Qui scienter, temerè, malitiosè, consultò id fecerit, presumpserit, &c.* omnis ignorantia

tia excusat, quia sub talibus verbis lex non solum requirit culpabilem transgressionem, qualis fit per quamcumque ignorantiam vincibilem, sed etiam quemdam contemptum seu contumaciam, quæ non invenitur in eo qui operatur ex aliquâ ignorantia etiam vincibili, imo affectatâ, nisi affectatio omnino temeraria sit modo supra dicto. Videatur Bonac. de Censuris in communi disp. 1. q. 2. p. 1. num 10. Sanch. de Matrim. lib. 9. disp. 32. n. 33. & in Decal. lib. 6. c. 8. n. 43. Castro Palaus tom. 1. tract. 2. disp. 1. p. 18. quos citat & sequitur Diana p. 3. tract. 5. resol. 13.

Tunc autem censebitur ignorantia affectata esse temeraria, ita ut sic ignorans moraliter scire præsumatur, quando quis verè dubitat, aut inquisivit à viro fide digno, cui tamen non vult credere aut ulterius inquirere; aut si sit fama publica de prohibitione libri; aut quid simile ratione cujus prudenter tenebatur credere, ipse autem ut liberius legat, non vult credere, & de facto legit.

Quia, ut notat Suarez & Lugo, ad hanc pœnam incurrendam non requiritur evidentia scientiæ, sed satis est testimonium hominis fide digni, publica fama, aut quid simile.

Præterea si quis sciret quidem librum esse prohibitum, non tamen sub Excommunicatione, ipsam non incurreret. Sic Portel. V. Ignorantia n. 21. Suarez de Cens. disp. 4. sect. 9. n. 19. Curiel, 1. 2. q. 76. art. 4. dub. 5. licet

licet etiam illa ignorantia esset mortaliter culpabilis. Ita Sanchez ubi sup. de Matrim n. 31, & Portel. ubi sup. Et hoc quod diximus de Legentibus libros prohibitos, dicendum est de Retinentibus, Imprintentibus & Defendentibus, quia eadem est, & ejusdem tenoris prohibitio.

Circa 4. nihil dicendum est; cum per se pateat, quod habitâ legitimâ licentiâ nulla supersit prohibitio.

Quia tamen circa dictas condiciones nonnullæ supersunt difficultates, hæ decidentur per sequentes articulos.

ARTICULUS III.

Vtrum parvitas materia excuset in lectione libri hæretici ab Excommunicatione.

Resp. Affirmativè: si enim in aliis præceptis Ecclesiasticis excusat materiæ parvitas, nihil est quare non similiter excuset in hoc præcepto: Et consequenter à pœna lata contra transgressores ipsius: Tamen variæ sunt Doctorum sententiæ pro assignandâ hac parvitate, quæ sic excuset; Difficile autem est circa hoc aliquid certi determinare. Sed prudenter examinanda est imprimis persona, & præterea materia quæ in illo libro hæretico tractatur: potest